Roll No. : ....

Total No. of Questions : **13**] [Total No. of Printed Pages : **3**

AFMA–152

M.A. (Final) Examination, 2023

PUNJABI

Paper - II

ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ

(भाषा विज्ञान अते पंजाबी भाषा)

*Time : **3** Hours*] [*Maximum Marks : **100***

Note :– Question paper has *three* parts. Attempt all parts as directed.

नोट :– प्रश्न-पत्र के **तीन** भाग हैं। निर्देशानुसार **सभी** भागों के हल प्रश्न कीजिए।

Part–A **(Marks : 2 × 10 = 20)**

Note :– Answer all *ten* questions (Answer limit **50** words). Each question carries **2** marks.

(भाग–अ) **(अंक : 2 × 10 = 20)**

नोट :– सभी **दस** प्रश्नों के उत्तर दीजिए (उत्तर-सीमा **50** शब्द)। प्रत्येक प्रश्न **2** अंक का है।

Part–B **(Marks : 8 × 5 = 40)**

Note :– Answer any *five* questions out of eight (Answer limit **200** words). Each question carries **8** marks.

(भाग–ब) **(अंक : 8 × 5 = 40)**

नोट :– आठ में से किन्हीं **पाँच** प्रश्नों के उत्तर दीजिए (उत्तर-सीमा **200** शब्द)। प्रत्येक प्रश्न **8** अंक का है।

Part–C **(Marks : 20 × 2 = 40)**

Note :– Answer any *two* questions out of four (Answer limit **500** words). Each question carries **20** marks.

(भाग–स) **(अंक : 20 × 2 = 40)**

नोट :– चार में से किन्हीं **दो** प्रश्नों के उत्तर दीजिए (उत्तर-सीमा **500** शब्द)। प्रत्येक प्रश्न **20** अंक का है।

ਨੋਟ: ਲਿਖਤ ਖੁਸ਼ਖਤ ਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ। ਸ਼ਬਦ ਜੋੜਾਂ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਵੱਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦਿਉ। ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਚ ਰੱਖ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖਦਿਆਂ ਮੌਲਕਿਤਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿਉ। ਇਕ ਭਾਗ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਇਕੋ ਥਾਂ 'ਤੋ ਹੀ ਕਰੋ।

ਭਾਗ–ੳ

2×10=20

1. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਉੱਤਰ 50 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਦਿਉ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 2 ਅੰਕ ਹਨ।
   (ੳ) ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
   (ਅ) ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਉ।
   (ੲ) ਧੁਨੀ ਵਿਗਿਆਨ ਕੀ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ?
   (ਸ) ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਸਵਰ-ਧੁਨੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਹਨ ?
   (ਹ) ਹੋਠੀ ਵਿਅੰਜਨ ਕੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਹਨ ?
   (ਕ) ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ?
   (ਖ) ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਉਪਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।
   (ਗ) ਵਿਰੋਧਾਰਥਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਦਿਉ।
   (ਘ) ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਕ-ਬਣਤਰ ਦੀ ਤਰਤੀਬ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਉ।
   (ਙ) 'ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ' ਅਤੇ 'ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦਾ ਜਨਮ ਤੇ ਵਿਕਾਸ' ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਦੱਸੋ ?

ਭਾਗ–ਅ

8×5=40

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 200 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਦਿਉ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੈ।

2. ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰੋ।
3. ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਉਪਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਉ।
4. ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦੇ ਜਨਮ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
5. ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦੇ 'ਸਾਮਾਨਾਰਥਕ' ਅਤੇ 'ਬਹੁਅਰਥਕ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਬਾਰੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

6. 'ਮਾਝੀ' ਉਪਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਲਿਖੋ।

7. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਵਿਅੰਜਨਾਂ ਦੇ ਵਰਤੋਂ ਨੇਮਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

8. ਅਰਥ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੀਆਂ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਲੇਖ ਲਿਖੋ।

9. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਲਈ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦੀ ਉਚਿਤਤਾ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਲਿਖੋ।

ਭਾਗ–ੲ 20×2=40

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਬੰਧਾਤਮਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ 2 ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ 500 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਦਿਉ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 20 ਅੰਕ ਹਨ।

10. ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਕਾਰਜ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ-ਪੂਰਵਕ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

11. ਪੰਜਾਬੀ ਸਵਰਾਂ ਦੇ ਉਚਾਰਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਨੇਮਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਉ।

12. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਨਿਕਾਸ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿਉ।

13. ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਕ ਵਿਗਿਆਨ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰਦਿਆਂ ਵਾਕ, ਵਾਕੰਸ਼ ਅਤੇ ਉਪਵਾਕ ਬਾਰੇ ਮਿਸਾਲਾਂ ਸਹਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਉ।